

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 24.6.2009
KOM(2009) 304 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-
PARLAMENTET**

Miljøpolitisk årsberetning for 2008

{SEK(2009) 842}

MILJØPOLITISK ÅRSBERETNING FOR 2008

Indledning

EU står over for større og større udfordringer som følge af svingende råvare-, fødevarer- og energipriser, øget pres på miljøet og en økonomisk krise uden fortilfælde. Disse udfordringer understreger, at EU har behov og muligheder for at bevæge sig hurtigere hen imod en ressourceeffektiv økonomi med lav CO₂-udledning. I denne sidste miljøpolitiske årsberetning under den nuværende Kommission fremhæves de resultater i 2008, der baner vej for en sådan ændring. Der indkredses vigtige igangværende politiske initiativer og udfordringer, som vil kræve en større indsats.

Nye muligheder og udfordringer i 2008 og videre frem

Miljøpolitikens plads i toppen af den politiske dagsorden

Miljøpolitikken er kommet ud af skyggen og er nu et af de vigtigste politikspørgsmål. 96 % af europæerne siger, at miljøbeskyttelse er vigtig for dem¹, og de er meget bekymrede over spørgsmål som klimaændringer og forurening.

De miljøpolitiske hensyn vil i stigende grad få indflydelse på politikkerne for transport, energi, landbrug, samhørighed, industri, forskning og udvikling. Energipolitikens mål er bl.a., at vi skal søge at skabe en økonomi med lav CO₂-udledning. Spørgsmål om bæredygtig udvikling danner grundlag for beslutningerne om brugen af strukturfondsmidlerne. Landbrugspolitikken fremmer i stigende omfang bæredygtig forvaltning af jord og ressourcer. I "sundhedstjekket" af den fælles landbrugspolitik² i november 2008 blev det foreslået, at EU-finansieringen flyttes mere over mod udvikling af landdistrikter og væk fra direkte betalinger. Medlemsstaterne skal bruge disse EU-midler til bl.a. at tage fat om udfordringerne i forbindelse med biodiversitet og naturbeskyttelse, vedvarende energi, affalds- og vandforvaltning, ren transport og klimaændringer.

Og dog er der stadig mange miljøforringelsestendenser, der endnu ikke er vendt. Der vil skulle gøres en betydelig indsats for at skabe en ressourceeffektiv økonomi med lav CO₂-udledning.

Krisen åbner mulighed for at skabe en mere grøn økonomi

Den nylige økonomiske krise har sendt chokbølger verden rundt og er nået ud til alle dele af det økonomiske system. I EU har de nationale regeringer, Den Europæiske Centralbank og Kommissionen arbejdet tæt sammen for at genskabe tilliden, beskytte opsparingerne, opretholde en kreditstrøm til rimelige priser og forbedre forvaltningssystemet.

Krisen byder på en enestående mulighed for at skabe en mere grøn økonomi og lægge grundstenen til en ressourceeffektiv vækst med lav CO₂-udledning. I en tid, hvor nedgangen påvirker vores politikker, vil en stærkere miljøpolitik kunne bidrage til at fremme den

---

¹ Special Eurobarometer 295 (2008).

² Rådets forordning (EF) nr. 72-73-74/2009.

økonomiske genopretning og en varig konkurrenceevne i EU. Den europæiske økonomiske genopretningsplan³, der blev vedtaget af Kommissionen i november 2008, indeholder foranstaltninger og redskaber til at forbedre energieffektiviteten, fremme salget af grønne produkter, udvikle IKT-bredbåndsinfrastruktur og ren teknologi til biler og byggesektoren.

Klimaændringer — en af de største trusler mod vores planet

Konsekvenserne af klimaændringerne kan allerede mærkes, med stigende havniveauer og hyppige forekomster af ekstreme vejrforhold. I den fjerde vurderingsrapport⁴ fra Det Mellemlandslige Panel om Klimaændringer (IPCC) forudsås det, at jordens gennemsnitlige overfladetemperatur ville kunne stige med 1,8-4,0 °C i løbet af dette århundrede, og at den, hvis den ikke blev kontrolleret, ville nå en tærskel, hvor der var langt større sandsynlighed for katastrofale ændringer. Stern-rapporten⁵ om de økonomiske aspekter ved klimaændringerne viste, at omkostningerne ved *ikke at handle* i forbindelse med klimaændringerne langt overstiger omkostningerne ved at *handle*.

I oktober 2008 viste den årlige rapport⁶ om fremskridtene med gennemførelsen af Kyoto-protokollen, at EU og de fleste medlemsstater er godt på vej mod at opfylde deres forpligtelser. Prognoserne tyder på, at EU-15 vil opfylde sit mål om en emissionsreduktion på 8 % gennem eksisterende foranstaltninger, køb af emissionskreditter fra tredjelande og kulstofabsorberende skovbrugsaktiviteter. Der drøftes i øjeblikket en række foranstaltninger, som vil kunne føre til yderligere reduktioner.

EU tegner sig fortsat for ca. 10,5 % af de globale emissioner⁷, og dets bestræbelser vil ikke være tilstrækkelige til at afbøde klimaændringerne, medmindre der tages yderligere skridt på globalt plan. Der føres nu forhandlinger om en global klimaafteale for tiden efter 2012, når Kyoto-forpligtelserne ophører. Den bør involvere alle de lande, der har de største emissioner: USA, Kina, Indien og andre store udviklingslande, som i øjeblikket ikke har nogen reduktionsmål under Kyoto-protokollen.

I december 2008 vurderede man under FN's klimakonference i Poznan fremskridtene med den køreplan, der blev aftalt på Bali-konferencen i 2007, og udstak en række yderligere politiske retningslinjer for forhandlingerne for perioden efter Kyoto-protokollen (efter 2012). Man lancerede også UNFCCC's⁸ tilpasningsfond og Poznan-programmet for teknologisk overførsel og gjorde fremskridt med flere tekniske spørgsmål som f.eks. nedbringelse af emissioner som følge af skovrydning og skovødelæggelse. Men Poznan-konferencen etablerede først og fremmest et forhandlingsprogram med henblik på at opnå en endelig aftale på FN's klimakonference i december 2009 i København. I betragtning af EU's ledende rolle vil de afgørelser, som træffes der, kræve lovgivningsmæssig opfølgning og tiltag på adskillige fronter i 2010 og videre frem.

EU's klima- og energipakke

---

³ KOM(2008) 800.

⁴ <http://www.ipcc.ch/ipccreports/assessments-reports.htm>

⁵ http://www.hm-treasury.gov.uk/sternreview_index.htm

⁶ KOM(2008) 651.

⁷ Kilde: EEA-rapport 5/2008. Andelen er baseret på EF-drivhusgasopgørelsen for så vidt angår det europæiske tal (5,2 Gt) i forhold til det globale overslag for alle kilder og gasser i den seneste IPCC-vurderingsrapport (49 Gt). Hvis der kun medregnes CO₂-emissioner fra energi, er EU-andelen på ca. 14 %.

⁸ FN's rammekonvention om klimaændringer.

Kommissionens forslag om en integreret klima- og energipolitik blev godkendt af Rådet i marts 2007⁹. EU forpligtede sig til senest i 2020 at reducere sine drivhusgasemissioner med 30 % i forhold til 1990-niveauerne, hvis andre udviklede lande gik med til tilsvarende reduktioner, og ellers med mindst 20 %.

I januar 2008 omsatte Kommissionen disse forpligtelser i konkrete tiltag ved at vedtage en klima- og energipakke¹⁰ med forslag til forbedring af EU's emissionshandelsordning (ETS), så det kom til at omfatte flere drivhusgasser og flere sektorer, og ved for hele EU at fastsætte et skærpet emissionsloft og emissionsreduktionsmål for sektorer, der ikke indgår i ETS, som f.eks. vejtransport, bygninger, tjenesteydelser og landbrug.

I løbet af 2008 nåede Det Europæiske Råd og Parlamentet til enighed om at inddrage luftfartssektoren i EU's ETS¹¹. Drivhusgasemissioner fra flyvninger til, fra og inden i EU vil blive inkluderet i ETS fra 2012.

Pakken omfattede også et forslag til et direktiv med juridisk bindende mål vedrørende en forøgelse af vedvarende energi til 20 % senest i 2020, heraf 10 % vedvarende energi i transportsektoren, samt et regelsæt for sikre og pålidelige teknologier for udskillelse og underjordisk lagring af kulstof. Det blev vedtaget af Parlamentet og Rådet i december 2008¹².

Andre klimaforanstaltninger i EU og globalt

I december 2008 blev Parlamentet og Rådet enige om de fremtidige mål for CO₂-emissionerne fra biler, med en gennemsnitlig emissionsgrænse på 130g/km, som skal gælde for 65 % af de nye biler i 2012 og derefter gradvis skal gælde for alle biler fra 2015¹³. Der blev også fastlagt et mål for 2020, hvor den gennemsnitlige emission fra nye biler skal ligge på 95 g CO₂/km.

Desuden blev der vedtaget et revideret direktiv om brændstofkvalitet¹⁴ med krav om en reduktion af livscyklusemissionen af drivhusgasser på 6 % for brændstof til transport senest i 2020. En yderligere reduktion på 4 % senest i 2020 vil blive taget op til vurdering i 2012. Direktivet fastlægger også bæredygtighedskriterierne for biobrændstoffer, som skal bidrage til, at denne reduktion opnås.

CO₂-emissionerne fra søfart, som tegner sig for 2-3 % af de globale emissioner, vokser med 3-4 % om året. Kommissionen planlægger at lovgive for at reducere disse emissioner.

I november 2008 fremlagde Kommissionen et forslag til sin anden strategiske energiredegørelse¹⁵, som støtter klima- og energimålene for 2020 og gør et fremstød for energisikkerheden i EU. I redegørelsen fremlægges der forslag om at fremskynde energieffektivitetsforbedringer på centrale områder, som f.eks. bygningsværker og produkter, samt en plan for at sikre bæredygtige energiforsyninger.

---

⁹ Rådets dokument 7224/1/07 REV 1.

¹⁰ KOM(2008) 30.

¹¹ Direktiv 2008/101/EF.

¹² Direktiv 2009/28/EF, direktiv 2009/29/EF, direktiv 2009/31/EF og Europa-Parlamentets beslutning af december 2008 vedrørende KOM(2008) 17.

¹³ EP's beslutning af december 2008 vedrørende KOM(2007) 856.

¹⁴ Direktiv 2009/30/EF.

¹⁵ KOM(2008) 781.

For at engagere udviklingslandene og overgangsøkonomierne lancerede EU i marts 2008 Den Globale Fond for Energieffektivitet og Vedvarende Energi (GEEREF) under temaprogrammet for miljø og naturressourcer (ENRTP). Denne offentlige/private investeringsfond vil tilvejebringe risikovillig kapital til regionalfonde, som investerer i projekter i mindre målestok. Kommissionen har afsat 80 mio. EUR hertil, og der forventes yderligere offentlig og kommerciel finansiering. De første investeringer blev foreløbig godkendt i december 2008.

Det er nødvendigt at træffe tilpasningsforanstaltninger til at tage fat om de uundgåelige konsekvenser af klimaændringerne. I Europa vil visse regioner, sektorer og samfundsgrupper sandsynligvis komme til at lide under større negative konsekvenser af ekstreme vejrforhold. I 2009 fremlagde Kommissionen en hvidbog¹⁶ med rammerne for 2009-2012 til en forbedring af EU's modstandsdygtighed over for klimaændringerne. Disse rammer skal supplere medlemsstaternes indsats og samtidig støtte de bestræbelser, der udfoldes af nabolandene og udviklingslandene. EU støtter især de mindst udviklede lande og små østater gennem det globale klimaallianceinitiativ under ENRTP.

Forvaltning af miljøkatastrofer og andre katastrofer

Civilbeskyttelsesordningen er blevet et vigtigt redskab til at imødegå større katastrofer. Antallet af gange, den har været i brug, er steget fra 3 i 2002 til 20 i 2008, herunder støtte til ofrene for jordskælvet i Kina og for oversvømmelser, skovbrande og jordskælv i Europa.

Eftersom hyppigheden og intensiteten af katastrofer – f.eks. ekstreme vejrforhold – der rammer medlemsstater og tredjelande, er vokset som følge af klimaændringerne, foreslog Kommissionen i marts en integreret tilgang til katastrofeforvaltning¹⁷. Den vil vurdere, hvilke aspekter af civilbeskyttelsesordningen der skal styrkes, og undersøge mulighederne for at forbedre disponibiliteten af ressourcer til interventioner. I 2008 lancerede Kommissionen samarbejdsaktiviteter med kandidatlande, potentielle kandidatlande, andre nabolande og AVS-landene¹⁸. I 2009 forelagde Kommissionen en meddelelse om katastroforebyggelse¹⁹, og den vil arbejde på forslag med henblik på at styrke uddannelsesaktiviteter inden for katastrofeforvaltning.

Beskyttelse af biodiversitet: en moralsk pligt og afgørende for økonomien

Tabet af biodiversitet både i Europa og globalt forværres af klimaændringerne og udgør en alvorlig trussel mod vores livskvalitet, naturmiljø og økonomi. Naturen er i sig selv værdifuld, men derudover afhænger vi mennesker af de varer og ydelser, økosystemerne producerer, til vores materielle overlevelse. Hvis vi fortsætter uden at ændre noget, vil vi lide alvorlige økonomiske tab. Ifølge de første resultater af undersøgelsen 'The Economics of Ecosystems & Biodiversity'²⁰, der blev offentliggjort på den 9. konference under konventionen om biodiversitet i maj 2008, skønnes det, at det globale tab af økosystemydelser årligt beløber sig til 50 mia. EUR. De stigende temperaturer og havenes forsuring betyder, at 60 % af koralrevene vil være forsvundet senest i 2030. Ca. 11 % af naturområderne vil globalt være tabt senest i 2050, primært som følge af overgang til landbrug, udvidelse af infrastruktur og klimaændringer. De samlede velfærdstab vil kunne nå op på 7 % af BNP.

---

¹⁶ KOM(2009) 147.

¹⁷ KOM(2008) 130.

¹⁸ Landene i Afrika, Vestindien og Stillehavsområdet.

¹⁹ KOM(2009) 82.

²⁰ <http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/economics>

I 2001 blev regeringerne enige om at standse tabet af EU's biodiversitet senest i 2010 og retablere habitaterne. De forpligtede sig også til at bidrage betydeligt til at reducere det globale tab af biodiversitet senest i 2010. Siden da har EU-regeringerne indført politikker og love til at beskytte biodiversiteten.

Fugle- og habitatdirektiverne indeholder et solidt retsgrundlag for at beskytte vigtige arter og habitater, navnlig gennem Natura 2000. Dette EU-net af beskyttede områder dækker 17 % af EU-arealerne og er ved at blive udvidet til også at omfatte havene. I finansieringsprogrammet for LIFE+ er mindst 50 % af midlerne afsat til projekter til bevarelse af EU's biodiversitet. Med EU's handlingsplan for biodiversitet er der tilvejebragt en strategisk ramme. De successive reformer af den fælles landbrugspolitik og den fælles fiskeripolitik har gradvis givet flere muligheder for at bevare biodiversiteten. I vandrammedirektivet fastlægges det, at søer, vandstrømme, floder, flodmundinger og kystvande skal være i god økologisk stand senest i 2015. Endelig begrænser EU-lovgivningen, hvor der kan dyrkes biobrændstofafgrøder, for at reducere risikoen for negative konsekvenser for biodiversiteten. I 2008 blev der tilføjet ca. 115 000 km² til Natura 2000-nettet, herunder områder i Bulgarien og Rumænien. Kommissionen har fremført en række forslag med henblik på at håndtere skadelige invasive arter, herunder et Europa-dækkende tidligt varslingsystem til at rapportere nye arter og arter, der breder sig²¹.

EU's biodiversitet bliver imidlertid fortsat nedbrudt. I 2008 blev der gennemført en midtvejsevaluering af handlingsplanen for biodiversitet²², og den konkluderede, at det trods en række fremskridt er højst usandsynligt, at vi vil kunne nå målet om at standse tabet af biodiversitet senest i 2010 med den nuværende indsats.

Optrapning af EU-indsatsen for at bekæmpe den globale skovrydning

På globalt plan er tabet af biodiversitet endnu mere foruroligende. Den mest presserende udfordring vil være at beskytte de tilbageværende skove i verden. 13 mio. ha tropiske skove – et område på ca. Grækenlands størrelse – forsvinder hvert år. Dette truer livsgrundlaget for ca. 1,6 mia. fattige mennesker, som er stærkt afhængige af skovene, og har betydelige konsekvenser for artstab og klimaændringer. Skovrydningen tegner sig for ca. 20 % af de globale drivhusgasemissioner, dvs. mere end EU's samlede emissioner.

I 2008 fremlagde Kommissionen to initiativer til at beskytte de globale skove: en forordning²³, som skulle forpligte forhandlere af tømmer og træprodukter til at indhente garanti for, at tømmeret var fældet lovligt i oprindelseslandet; og en meddelelse²⁴, hvori det foreslås, at bruttorydningen af tropiske skove halveres senest i 2020, og at tabet af globale skove standses senest i 2030. Foruden udgifterne til målrettede aktioner i 2008 vil dette kræve yderligere EU-finansiering, hvoraf en del kunne komme fra auktionering af tilladelser inden for rammerne af EU's ETS. Kommissionen er desuden i færd med at undersøge muligheden for at etablere bæredygtighedskriterier for biomasse, hvilket også vil kunne anspre til at indstille skovrydningen.

Som led i EU-initiativet for retshåndhævelse, god forvaltningspraksis og handel på skovbrugsområdet (FLEGT), som sigter mod at stoppe ulovlig skovhugst, er der opnået en

---

²¹ KOM(2008) 789.

²² KOM(2008) 864.

²³ KOM(2008) 644.

²⁴ KOM(2008) 645.

aftale med Ghana²⁵. Den vil betyde, at EU kun tillader salg af ghanesiske træprodukter, hvis der foreligger en attest for deres lovlighed. Der føres fortløbende drøftelser med andre afrikanske og asiatiske stater, som eksporterer tropisk træ.

Global reduktion af tabet af biodiversitet

På biodiversitetskonventionens samling²⁶ blev 191 lande enige om at gøre en vidtrækkende indsats for at rette op på det aktuelle tab af global biodiversitet, som er uden fortilfælde. Der blev opnået konsensus om en række afgørelser, der skal bane vej for produktion af bæredygtige biobrændstoffer og medvirke til, at der lægges en sidste hånd på en international ordning for adgang til og deling af fordele fra genetiske ressourcer. Afgørelserne fokuserer også på at øge beskyttelsen af biodiversitet på åbent hav og sikre, at biodiversitet og skove indgår i de løbende forhandlinger om klimaændringer.

I 2008 bebudede Rådet, at det ville yde kraftig støtte til beskyttelsen af hvaler²⁷ på mødet i juni under Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC). I juli fremlagde Kommissionen forslag til lovgivning²⁸ med henblik på at forhindre, at produkter fra sæler, der var dræbt og flået på unødvendigt pinefuld vis, kunne komme ind på EU-markedet. Handelen ville kun blive tilladt, hvis der var garantier for, at den pågældende jagt opfyldte høje dyrevelfærdsstandarder.

Revolutionær kemikalielovgivning er nu operationel

Efter mange års forberedelse blev REACH - registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier²⁹ - operationel i juni. Før december indgav forskellige selskaber over 2 millioner foreløbige informationsdossierer for over 100 000 kemiske stoffer til kemikalieagenturet – ca. 15 gange mere end forventet. REACH erstatter 40 retsakter og skaber et EU-omfattende system for forvaltning af kemikalier, der er produceret eller importeret i EU. I henhold til den nye forordning skal industrien bevise, at kemikalierne er sikre. Det nye system ansporer til eller kræver i visse tilfælde, at nogle stoffer erstattes af mindre farlige alternativer. Nye kemikalier skal registreres, før de fremstilles eller markedsføres. Hvad angår eksisterende kemikalier, kan selskaberne nyde fordel af registreringsfrister i flere faser, såfremt produkterne er blevet forhåndsregistreret i 2008.

En række andre foranstaltninger for kemikalier er blevet vedtaget eller er under forberedelse. I en forordning³⁰ indføres der et nyt system for klassificering, mærkning og emballering af farlige stoffer. I henhold til en anden forordning³¹ vil al eksport af kviksølv blive forbudt fra 2011. I december blev der opnået endelig enighed om rammedirektivet om bæredygtig anvendelse af pesticider³². Medlemsstaterne skal håndhæve en regelmæssig inspektion af pesticidudbringningsudstyr og forbyde sprøjtning fra luften. I 2009 vil Kommissionen revidere biociddirektivet, bl.a. for at tilpasse det til REACH.

---

²⁵ En frivillig partnerskabsaftale inden for rammerne af FLEGT.

²⁶ <http://www.cbd.int/cop9>

²⁷ Rådets dokument 9818/08.

²⁸ KOM(2008) 469.

²⁹ Forordning (EF) nr. 1907/2006.

³⁰ Forordning (EF) nr. 1272/2008.

³¹ Forordning (EF) nr. 1102/2008.

³² EP's beslutning af januar 2009, P6_TA(2009)0010.

Nye initiativer vedrørende luftforurening

Luftkvaliteten er vigtig for EU-borgerne, og EU har været meget aktiv på dette område.

I juni trådte direktivet om luftkvaliteten og renere luft i Europa, som er en hovedforanstaltning under 2005-temastrategien, i kraft. Det viser EU's beslutsomme indsats for at forbedre luftkvaliteten ved at forpligte medlemsstaterne til at reducere eksponeringen for fine partikler (PM_{2,5}) i byområder med gennemsnitligt 20 % senest i 2020 i forhold til niveauet i 2010. Der blev også formelt vedtaget nye emissionsnormer for køretøjer (Euro 5 og 6) i 2007 med lavere grænser for emissioner af partikler fra 2009 og af NO_x fra 2014. Euro 5 vil medføre, at der indføres partikelfiltre for dieselmotorer. I juli 2008 fremlagde Kommissionen en række initiativer for "grønnere transport"³³ for at opnå en mere bæredygtig transportsektor. De omfatter f.eks. en strategi som sigter mod, at prisfastsættelsen for diverse transportformer bedre afspejler disses faktiske omkostninger for samfundet, samt et forslag, som skal gøre det muligt for medlemsstaterne at indbefatte sådanne omkostninger i vejafgifterne for lastvogne. Men der skal fortsat gøres en indsats, ikke mindst vedrørende emissionerne fra tunge erhvervskøretøjer.

I overensstemmelse med 2005-temastrategien for luftkvalitet har Kommissionen og medlemsstaterne bidraget til at ændre bilag VI til Marpolkonventionen³⁴, hvilket i betydelig grad vil reducere So_x- og dertil knyttede PM-emissioner fra den internationale søfart.

I 2008 fortsatte proceduren for vedtagelsen af Kommissionens forslag om ny lovgivning for industriemissioner³⁵. Det skærper emissionsgrænserne i industrisektorer, indfører normer for miljøinspektioner og udvider anvendelsesområdet for kontrolforanstaltninger til også at omfatte mellemstore fyringsanlæg. I den kontekst begyndte Kommissionen at vurdere mulighederne for at udvikle EU-omfattende regler, således at der kunne oprettes NO_x- og SO₂-emissionshandel på et hensigtsmæssigt geografisk niveau.

Hele vandkredsløbet beskyttet af EU-lovgivning

I 2008 vedtog Rådet et direktiv om miljøkvalitetskrav til overfladevand³⁶. Det fastlægger koncentrationsbegrænsninger for 30 forurenende stoffer som f.eks. pesticider, tungmetaller og biocider og er den sidste vigtige del af den lovgivning, der skal understøtte vandrammedirektivet. De juridiske rammer for vandforvaltning er baseret på vandområdedistrikter i stedet for administrative grænser og sigter mod at opnå god vandkvalitet for alle EU-vandområder senest i 2015.

Næste skridt er at udvikle vandområdeplaner i 2009. Medlemsstaterne skal senest i 2010 have indført vandpriser, som afspejler de virkelige omkostninger. Vandpriserne vil stimulere omkostningseffektive investeringer i vandeffektivitet, hvilket der i stigende grad er behov for i regioner med vandmangel. En undersøgelse har vist, at vandeffektiviteten i EU vil kunne forbedres med næsten 40 % alene ved hjælp af teknologi³⁷.

---

³³ KOM(2008) 433.

³⁴ Den internationale konvention om forebyggelse af forurening fra skibe.

³⁵ KOM(2007) 843.

³⁶ Direktiv 2008/105/EF.

³⁷ EU Water saving potential, http://ec.europa.eu/environment/water/quantity/pdf/water_saving_1.pdf

Havstrategirammedirektivet³⁸ kompletterer den lovgivningsmæssige dækning af hele vandkredsløbet. Ligesom vandrammedirektivet bygger det på en "økosystembaseret tilgang". Direktivet pålægger medlemsstaterne at udvikle "havstrategier" med de foranstaltninger, der er nødvendige for at opnå eller bevare en god miljøtilstand i EU's havområder senest i 2020. Havstrategi-rammedirektivet er miljøpillen i EU's integrerede havpolitik³⁹, og det vil, når det bliver korrekt gennemført, bidrage til at integrere miljøbehovene bedre i sektorer som f.eks. fiskeri, søfart eller turisme.

Mere ud af mindre: bæredygtigt forbrug og bæredygtig produktion

Det er ikke nok at forebygge mod forurening og reparere skaderne. Bæredygtig økonomisk vækst betyder, at vi må ændre vore forbrugs- og produktionsmønstre. Vi må forbedre produkternes miljøvenlighed i løbet af deres livscyklus, fremme efterspørgslen efter grønnere produkter og hjælpe forbrugerne med at træffe bevidste valg.

I juli 2008 fremlagde Kommissionen en handlingsplan for bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og en bæredygtig industripolitik⁴⁰. Det centrale element i handlingsplanen er et sæt dynamiske lovgivningsmæssige rammer, som løbende skal forbedre produkternes miljøvenlighed og udbrede brugen af de mest miljørigtige produkter blandt forbrugerne. Der kan fastsættes mindstekrav og frivillige avancerede benchmarks for energiforbrugende produkters miljøvenlighed under et revideret direktiv om miljøvenligt design⁴¹. Det reviderede energimærkningsdirektiv⁴², der blev fremsat forslag til i november, vil indeholde krav om obligatorisk mærkning og harmoniserede mindstekrav til produkters præstationsniveau i forbindelse med offentlige indkøb og incitament. I marts 2009 vedtog Rådet et direktiv om fremme af renere og mere energieffektive vejtransportkøretøjer⁴³. I det kræves det, at der tages hensyn til levetidsomkostninger til energiforbrug og miljøaspekter ved indkøb af offentlige vejtransportkøretøjer. Produkter og ydelser med den bedste miljøpræstation kan identificeres ved hjælp af et revideret miljømærke⁴⁴, mens initiativer vedrørende grønne offentlige indkøb⁴⁵ og lead markets (førende markeder) vil anspore markedets satsning på grønne produkter og ydelser og således skabe betingelser, der kan stimulere innovation. Samarbejdet med den europæiske detailsektor vil også blive øget.

Den frivillige ordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS)⁴⁶, som skal hjælpe virksomhederne med at optimere deres produktionsprocesser, er blevet revideret, og en kontrolordning for miljøteknologi, der er planlagt for 2009, tager sigte på at øge købernes tillid til nye miljøteknologiers præstationer. Desuden vil Kommissionen foreslå flere foranstaltninger vedrørende incitament for grønne produkter og ydelser, bl.a. ved at bygge på lead market-initiativerne.

På vej mod et genanvendelsessamfund

---

³⁸ Direktiv 2008/56/EF.

³⁹ KOM(2007) 575.

⁴⁰ KOM(2008) 397.

⁴¹ KOM(2008) 399.

⁴² KOM(2008) 778.

⁴³ Rådets dokument 7534/09.

⁴⁴ KOM(2008) 401.

⁴⁵ KOM(2008) 400.

⁴⁶ KOM(2008) 402.

EU's affaldsforvaltningspolitik sigter mod at reducere de miljø- og sundhedsmæssige følger af affaldsproblematikken og forbedre EU's ressourceeffektivitet. EU anvender et "affaldshierarki": forebyggelse af affald er bedst, efterfulgt af genbrug, genvinding og anden form for genanvendelse og bortskaffelse som sidste løsning. Der er fastlagt langsigtede mål i 2005-temastrategien for affald, som skal fremme et ressourceeffektivt genanvendelsessamfund, hvor man undgår affald og bruger uundgåeligt affald som en ressource i det omfang, det er muligt. Strategien indeholder også retningslinjer for nye politiske initiativer som f.eks. modernisering af love, mindskelse af administrative byrder og fremme af genanvendelse.

I det reviderede affaldsrammedirektiv⁴⁷, der blev vedtaget i november, forankres femtrins affaldshierarkiet i lovgivningen. Det fokuserer på affaldsforebyggelse, idet medlemsstaterne forpligtes til at udarbejde nationale affaldsforebyggelsesprogrammer, og fastlægger mål for genanvendelse af affald fra husholdninger og lignende affaldsstrømme (50 % i 2020) og bygnings- og nedrivningsaffald (70 % i 2020).

Kommissionen foreslog i november en EU-strategi for forbedret ophugning af skibe⁴⁸ som led i sin handlingsplan for en integreret havpolitik. Mange skibe fra Europa ender på grund af deres værdifulde metalkrot på strande i Sydøstasien, hvor mangelen på miljøbeskyttelse og sikkerhedsforanstaltninger medfører ulykker, sundhedsrisici og forurening. Strategien omfatter foranstaltninger med henblik på at gennemføre den fremtidige internationale konvention om sikker skibsophugning og håndhæve EU's lovgivning om overførsel af affald bedre.

I december fremlagde Kommissionen forslag til reviderede direktiver om affald af elektrisk og elektronisk udstyr⁴⁹ og om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i sådant udstyr⁵⁰. De sigter mod at øge de pågældende politikkers miljømæssige fordele og omkostningseffektivitet samt løse håndhævelsesproblemerne. De indeholder nye nationale indsamlingsmål og mere ambitiøse genanvendelses- og genvindingsmål og øger producentansvaret.

Kommissionen vedtog også en grøn bog om håndtering af bioaffald⁵¹. Deri undersøges de fremtidige muligheder, idet de forskellige interesseparter anmodes om at tilkendegive deres synspunkter på spørgsmålet og på behovet for et fremtidigt lovgivningsforslag.

Bedre regulering og bedre gennemførelse

For alle større politikforslag fra Kommissionen foretages der konsekvensundersøgelser for at analysere, hvilken politik der er bedst. Undersøgelserne bygger i stigende grad på forskning og bred høring af interesseparter, således at der frembringes mere effektive politikker med så få unødvendige omkostninger som muligt. En forenkling af de eksisterende retsakter forbedrer selve gennemførelsen, og i 2008 er der gjort fremskridt for at samle, rationalisere og præcisere adskillige af de retsakter, der er nævnt ovenfor. En proportionel analyse af den administrative byrde, politikkerne medfører, indgår nu som et standardelement i udformningen af miljøpolitikker, og fem af de eksisterende politikker blev i 2008 undersøgt

---

⁴⁷ Direktiv 2008/98/EF.

⁴⁸ KOM(2008) 767.

⁴⁹ KOM(2008) 810/4.

⁵⁰ KOM(2008) 809/4.

⁵¹ KOM(2008) 811.

mere tilbundsgående. Resultaterne viser, at den administrative byrde, der er forbundet med EU's miljøpolitik, er let i sammenligning med andre politikområder⁵².

I november vil Kommissionen fremlægge planer med henblik på at forbedre gennemførelsen af EU's miljøforskrifter⁵³. Det er afgørende, at der arbejdes tæt sammen med medlemsstaterne, da det vil sikre, at de nationale gennemførelsesbestemmelser tilpasses i tide og anvendes korrekt. For at forbedre sit håndhævelsesarbejde vil Kommissionen fokusere på fundamentale eller systematiske overtrædelser, herunder væsentlige fejl i de nationale gennemførelsesbestemmelser, tolerance i forhold til ulovlige lossepladser, alvorlige huller i tilladelser til industrierne og manglende udpegning af vigtige naturområder.

---

⁵² Resultater medio 2009 på http://ec.europa.eu/enterprise/admin-burdens-reduction/priority_environment_en.htm

⁵³ KOM(2008) 773/4.

Der vil blive oprettet permanente gennemførelsesnet, som indbefatter personale fra Kommissionen og medlemsstaterne. Visse nye medlemsstaters overgangsperiode med hensyn til at anvende nogle af hovedelementerne i miljølovgivningen vil slutte, og det vil kræve ekstra opmærksomhed. Formålet med denne nye tilgang til gennemførelse og håndhævelse er at bruge et bredt sæt redskaber til at hindre lovovertrædelser, f.eks. målrettet anvendelse af EU-midler og udvidet førtiltrædelsesstøtte til udvidelseslandene.

Konklusioner:

2009 er det sidste år af den nuværende Kommissions og det nuværende Parlaments mandat. I de seneste fem år har EU taget betydelige skridt for at forbedre miljøet og livskvaliteten for EU-borgerne. EU har ført an i den globale kamp mod klimaændringer, fastlagt nye mål for drivhusgasser og vedvarende energikilder for 2020 og tilsluttet sig en række juridisk bindende foranstaltninger for at gennemføre dem. Der er blevet indført vigtige politikker, herunder REACH, luftkvalitetsdirektivet og udvidelsen af Natura 2000-nettet. Men Kommissionen er helt klar over, at der skal gøres mere, ikke mindst for at forbedre gennemførelsen af EU-lovgivningen og kommunikationen vedrørende miljøspørgsmål.

2009 er et afgørende år for klimapolitikken, og den første prioritet er at opnå enighed på konferencen i København. Det vil være vigtigt at gennemføre og styrke politikkerne vedrørende klimaændringer, hvis EU skal opfylde sine forpligtelser for perioden efter 2012. Det er også en af EU's prioriteter at standse tabet af biodiversitet i EU og reducere tabet af biodiversitet på verdensplan betydeligt. Dette er et spørgsmål, som bliver stadig vigtigere, og hvor der kun kan opnås resultater, hvis der gøres en yderligere indsats. EU må styrke sin kapacitet til at håndtere de skadelige virkninger af klimaændringerne ved hjælp af nye tilpasningsforanstaltninger. Desuden er det afgørende for EU, at der skabes en ressourceeffektiv økonomi med lav CO₂-udledning. Den økonomiske krise byder på en historisk chance for at optrappe bestræbelserne for at gøre vores økonomier grønnere. De offentlige investeringer bør fokusere på miljøinfrastruktur, energi og energieffektivitet samt økoinnovation.

EU har spillet en stadig vigtigere rolle i det internationale samarbejde om miljøspørgsmål. EU har også fortsat sin støtte til kandidatlandene og til potentielle kandidatlande på miljøområdet, bl.a. i forbindelse med tilpasningen til EU-lovgivningen. Det internationale samarbejde skal intensiveres, bl.a. via en udvidet politisk dialog med partnerlandene, da mange af udfordringerne er globale. Miljøet er i færd med at blive et stadig mere centralt politisk emne i de internationale forbindelser. Handel med miljømæssige varer og ydelser, adgang til landbrugsprodukter og naturressourcer, biobrændstoffer, international energisikkerhed, migrationspres og sikkerheds- og udviklingspolitikker er alle forbundet med miljøspørgsmål. I lyset af den aktuelle internationale og økonomiske situation står det klart, at der er behov for at forbedre den internationale miljøforvaltning og gøre betydelige fremskridt for at forbedre Jordens miljøsituation.